

Даниела Петкова, главен изпълнителен директор на ПОК „Доверие“, пред в. „Застраховател“

ДЕМОГРАФСКИЯТ ПРОБЛЕМ ВЕЩАЕ ТРУДНИ ВРЕМЕНА ЗА ПЕНСИОННОТО ОСИГУРЯВАНЕ

Г-жо Петкова, в навечерието на Нова година пенсионните фондове ще се поздравят с първия милиард лева натрупани средства в индивидуалните партии на осигуряващите се хора. На какво според вас се дължи успехът на реформата?

Пенсионните фондове вече преминаха границата от 1 млрд. лв. натрупани активи в индивидуалните партии на осигурените лица. Успехът на пенсионната реформа обаче не би трябвало да се измерва с общия размер на парите, които пенсионните фондове управляват. Общите активи ще растат в годините напред и ще се трупат много милиарди. По-важно е не колко пари има в сметките на пенсионните фондове, а по колко пари има в индивидуалните партии на осигурените лица, защото от тях зависи размерът на бъдещите им пенсионни доходи. От гледна точка на осигуряващите се българи този 1 млрд. лв. не би могъл да се отчете като особен успех на пенсионната реформа, защото средният размер на натрупаната сума по индивидуалните партии на осигурените, родени след 1959 г., е едва 180 лева. Това все още е крайно недостатъчно, за да отчетем, че проблемът с бъдещите пенсии на работещите днес поне частично е решен. Рано е да се каже дали пенсионната реформа е успешна или не. Това ще стане очевидно, когато в резултат на тази реформа хората в пенсионна възраст започнат да получават по-високи пенсии, нещо, което ще се случи след доста години. Със сигурност обаче може да се каже, че пенсионната реформа стартира успешно.

- На какво се дължи този успех?

Първо, на самия пенсионен модел, който е добре балансиран и отчита интересите

Даниела Петкова започва работа в компания „Доверие“ през 1994 г. като главен счетоводител след спечелен конкурс за глъжността, проведен от „Прайс уотър хаус“. Под нейно ръководство през 1997 г. счетоводният отдел преминава в Дирекция „Финанси и счетоводство“, която ръководи до избирането ѝ за главен изпълнителен директор.

Главен изпълнителен директор на ПОК „Доверие“ е от началото на 2000 г. Поема компанията с по-малко от 98 хил. осигурени лица и около 11 млн. лв. активи под управление. Към 30.09.2005 г. броят на клиентите надхвърля 1 100 000 души, а управляваните активи 335 млн. лева.

на всички участници - осигурени, държава, бизнес. Според мен най-голямото достойнство на този модел е, че е съобразен с конкретната обстановка в страната, поради което е приложим в практиката без сътресения от финансово естество както за държавата, така и за гражданите. Както се вижда, първият милиард лева се акумулира по сметките на осигурените лица без такива сътресения. Другото голямо предимство на пенсионния модел е, че очевидно съдържа в себе си перспектива за нарастване на доходите в бъдеще, преди всичко на пенсионните, но така също и на трудовете, което улеснява неговото въвеждане, защото се възприема като полезен за обществото. От тук произтича и друга причина за успешния старт. Всички участници в процеса са мотивирани тази реформа да се осъществи успешно. Проблемът с ниските пенсионни доходи, който се очаква да бъде разрешен чрез тази реформа, е толкова фундаментален, че няма как да е обект на разнопосочни интереси от какъвто и да било характер, включително политически. А когато всички са обединени в желанието си да постигнат да-

дена цел, то тя се постига по-бързо. Считам, че това също стои в основата на успешния старт на пенсионната реформа днес. Не на последно място за успеха помага и работата на надзорния орган, ангажираността и професионализмът в работата на НОИ, както и високото ниво на управлението на пенсионноосигурителните дружества.

- Какво е необходимо, за да може моделът на капиталово-покривната система да се развие и в бъдеще?

Необходимо е преди всичко да не се променят принципите, заложили в модела, и да се разшири обхватът на осигурените. До момента в капиталовите схеми на универсалните пенсионни фондове участват около 80 на сто от общия брой на осигуряваните в НОИ. Когато бъдат обхванати всички 100 на сто, можем да отчетем, че пенсионната реформа след успешния си старт е преминала през своя първи етап на развитие.

- Капиталово-покривната част на системата помага на общественото осигуряване за намаляване на дефицита, който съществува в момента, а получаването на големи втори пенсии ще намали социалния натиск към първия стълб. Смятате ли, че промените в Кодекса за социално осигуряване вземат под внимание този факт?

Няма съмнение, че получаването на втора допълнителна пенсия ще намали социалния натиск към първия стълб. Това обаче ще се случи чак когато пенсионните фондове започнат да изплащат пенсии, а това е предвидено да стане след години. До настъпване на този момент за съжаление социалният натиск върху първия стълб не само ще продължи, но е възможно и да се увеличава. Демографският проблем на страната, който е една от причините за въвеждане на новия пенсионен модел с участие на капиталови схеми за осигуряване в частни пенсионни фондове, продължава да се задълбочава. Вярно е, че напоследък се появили информации за това, че броят на напускащите страната е спрял да се увеличава и даже вече се наблюдават първи признаци за обратен поток към България, но статистическата информация ми дава основание да считам, че все още ни чакат трудни времена, особено що се отнася до пенсионното осигуряване.

- Какви са неблагоприятните тенденции в демографското развитие, които влияят негативно, и как се изразяват те в цифри?

Има няколко много неприятни тенденции в демографското развитие, които поставят на изпитание първия стълб. Всъщност тези тенденции оказват влияние върху всеки бизнес в страната и не следва да бъдат пренебрегвани от никой.

Статистиката показва, че броят на българите очевидно намалява - от 7 929 483 през 2001 на 7 761 049 през 2004 година. Населението застарява - от средна възраст 39.9 години през 2000 г. на 41 години през 2004 година. Цифрите говорят и за намаляване на измерителя за брачност - от 7.3 на хиляда през 1984 г. на 4 на хиляда през 2004 година. Нивото на раждаемост също намалява - от 13.6 родени деца на 1000 души през 1984 г. нивото е спаднало на 9 деца на 1000 души през 2004 година. В същото време смъртността се увеличава - от 11.3 на хиляда през 1984 г. на 14.2 на хиляда през 2004 г., като при мъжете това ниво е по-високо - 15.7 на хиляда, отколкото при жените, което е 12.7 на хиляда. Този показател има една много особена характеристика, която силно влияе върху пенсионното осигуряване и тя е, че увеличаването на общото ниво на смъртност очевидно се дължи на увеличаване на нивото на смъртност в работоспособна възраст, защото нивото на детската смъртност намалява от 13.3 на хиляда през 2000 г. на 11.6 на хиляда през 2004 г., а очакваната средна продължителност на живота в пенсионна възраст се увеличава. След навършване на 63 години за мъжете средната продължителност на живота е била 14.17 години през 2000 г. и се е увеличила на 14.47 години през 2004 г. След навършване на 60 години за жените средната продължителност на живота е била 19.57 години през 2000 г., а през 2004 г. вече е 20,22 години.

Затова е естествено прирастът на населението да е отрицателен през 2004 г. (- 5.2 на сто)

- Какви изводи могат да се направят на базата на тази статистика?

Статистиката показва категорично, че все по-малко хора ще участват с вноски в първия стълб, от който трябва да се изплащат държавните пенсии. От друга страна, населението застарява и средната

продължителност на живот след пенсиониране се увеличава. С други думи, ще са нужни повече средства за изплащане на държавните пожизнени пенсии. Разбира се, прогнозите за развитието на демографския профил на страната, респективно на първия стълб на пенсионното осигуряване, се правят много по-задълбочено, а не само на базата на екстраполацията. Все пак и тези цифри са достатъчни, за да се направи изводът, че за първия стълб идват трудни времена. Затова е задължително да се развиват капиталовите схеми на пенсионно осигуряване в частните пенсионни фондове като един от малкото начини да се избегне влиянието на демографския проблем върху размера на пенсионните доходи.

Очевидно страната ни няма друг избор, освен да разширява и задълбочава развитието на капиталовите схеми на пенсионно осигуряване и да мотивира населението да спестява във фондове за допълнително доброволно пенсионно осигуряване. Големият проблем е, че по същността си това е много дългосрочна политика, която трябва да се прилага с продължителност, надхвърляща мандата на което и да е правителство и състав на Народно събрание. От там идва и най-голямата опасност, а именно едно пасивно поведение на държавното управление дотолкова, доколкото дивидентите от такава политика не могат да се ползват в рамките на същия или даже на следващия мандат, а се „консумират“ далеч във времето напред.

- Как би се отразило евентуално увеличаване на размера на вноските за задължителните фондове, които имат по-добри възможности за реализиране на инвестиции?

Реализирането на доход от инвестиции при управление на вноските за допълнително пенсионно осигуряване е една от основните характеристики на капиталовите схеми на пенсионно осигуряване, в резултат на която изплащаните пенсии имат по-висок размер, отколкото тези от първия стълб при равни други условия. Необходимостта от увеличаване на вноската в капиталовите схеми обаче не се крие в по-добрите възможности за реализиране на доход от инвестиции от частните пенсионни фондове, а в причините, описани по-горе.

Разговора води
ИЛЕАНА СТОЯНОВА

По молба на пресцентъра на Изпълнителна агенция „Пътища“ публикуваме актуализирани цени на винетните стикери за републиканската пътна мрежа. Има известни различия в стойностите, които публикувахме в предишния брой.

ЦЕНИ НА ВИНЕТНИТЕ СТИКЕРИ ЗА РЕПУБЛИКАНСКАТА ПЪТНА МРЕЖА				
Цени на винетна такса (в левове)		2005 г.	2006 г.	2007 г.
ППС категория 1	Седмични	39,00	46,00	56,00
	Месечни	97,00	116,00	140,00
	Годишни	541,00	644,00	782,00
ППС категория 2	Седмични	20,00	23,00	28,00
	Месечни	49,00	58,00	70,00
	Годишни	271,00	322,00	391,00
ППС категория 3	Седмични	4,00	4,50	5,00
	Месечни	10,00	11,00	12,00
	Годишни	54,00	58,00	63,00
Цени на винетна такса (в евро)		2005 г.	2006 г.	2007 г.
ППС категория 1	Седмични	42,00	36,00	29,00
	Месечни	106,00	91,00	72,00
	Годишни	589,00	506,00	400,00
ППС категория 2	Седмични	21,00	18,00	15,00
	Месечни	52,00	45,00	35,00
	Годишни	295,00	253,00	200,00
ППС категория 3	Седмични	4,00	4,00	2,50
	Месечни	10,00	9,00	6,00
	Годишни	59,00	51,00	32,00